

Ngữ văn 7:

Tuần 11: Tiết 41-44 (15/11-20/11/21)

Tiết 41:

THÀNH NGỮ

I. Thế nào là thành ngữ ?

Vd/143

*Cụm từ: *lên thác xuống ghềnh*

- Cấu tạo cố định.
- Biểu thị một ý nghĩa hoàn chỉnh.
- =>Thành ngữ.
- Lên thác xuống ghềnh: số phận vất vả, gian nan.
- >ẩn dụ.
- Nhanh như chớp:rất nhanh.
- > so sánh.

*Nghĩa của thành ngữ:

- Hiểu trực tiếp từ nghĩa đen của các từ tạo nên nó.
- Thông qua phép chuyển nghĩa (ẩn dụ, so sánh).

Ghi nhớ 1: SGK/144

II. Sử dụng thành ngữ

Vd/144

a) Thân em vừa trắng lại vừa tròn

Bảy nổi ba chìm với nước non

-> Vị ngữ

b) Phòng khi tắt lửa tối đèn có nhau.

-> Phụ ngữ cho danh từ

c) Lời ăn tiếng nói biểu lộ văn hóa của con người.

-> Chủ ngữ.

*Thành ngữ có thể làm: chủ ngữ, vị ngữ, phụ ngữ trong cụm động từ, cụm danh từ....

*Thành ngữ ngắn gọn, hàm súc, có tính hình tượng, tính biểu cảm cao.

Ghi nhớ 2: SGK/144

III. Luyện tập

Bài 1/145

Tìm và giải nghĩa các thành ngữ trong các câu:

- Sơn hào hải vị: món ăn ngon lạ lấy ở rừng núi và biển.
- Nem công chả phượng:món ăn ngon quý hiếm.
- Tứ cố vô thân: không người thân thuộc.
- Da mồi tóc sương: chỉ tuổi già(Hình ảnh da bị đốm sẫm như mai con đồi mồi và tóc bạc như sương).

Bài 2/145:Kể văn tắt các truyền thuyết và ngụ ngôn tương ứng để thấy rõ lai lịch của các thành ngữ :Con rồng cháu tiên, ếch ngồi đáy giếng và thầy bói

xem voi.

- Nhóm 1: Con rồng cháu tiên:

- Nhóm 2:Ếch ngồi đáy giếng.

- Nhóm 3: Thầy bói xem voi.

*Thực hiện thi theo nhóm giữa các tổ, nhóm nào trả lời hay đúng thì thắng cuộc.

*Các nhóm chấm điểm cho nhau ->GV chốt.

Bài 3/ 145:Điền thêm yếu tố để tạo thành ngữ được trọn vẹn:

- Lời ăn tiếng nói
- Một nắng hai sương
- Ngày lành tháng tốt
- No cơm ấm áo
- Bách chiến bách thắng
- Sinh cơ lập nghiệp

Tiết 42: CÁCH LÀM BÀI VĂN BIỂU CẢM VỀ TÁC PHẨM VĂN HỌC

I. Tìm hiểu cách làm bài văn biểu cảm về tác phẩm văn học

VD: SGK/146

- **Đoạn 1:** Gọi hình ảnh người quen.

→ Liên tưởng, suy ngẫm.

- **Đoạn 2:** Cảnh ngóng trông và tiếng kêu, tiếng nấc của người trông ngóng.

→ miêu tả, liên tưởng.

- **Đoạn 3:** Cảm nghĩ về sông Ngân Hà – con sông nhớ thương – con sông chỉ có trong trí tưởng tượng.

→ Tưởng tượng, suy ngẫm.

- **Đoạn 4:** Cảm nghĩ về sông Tào Khê.

→ Suy ngẫm và liên tưởng.

***PBCN về một tác phẩm văn học** là trình bày những cảm xúc, tưởng tượng, liên tưởng, suy ngẫm của mình về nội dung và hình thức của tác phẩm đó.

***Bố cục:** 3 phần:

+ MB: giới thiệu về tác phẩm và hoàn cảnh tiếp xúc với tác phẩm.

+ TB: những cảm xúc, suy nghĩ do tác phẩm gợi nên.

+ KB: ấn tượng chung về tác phẩm.

Ghi nhớ: SGK/147

II. Luyện tập

Đảo BT2 làm trước rồi sau đó làm BT1

Bài 2/148 Lập dàn ý cho một trong các bài thơ: Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh, Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê, Cảnh khuya, Rằm tháng giêng.

HS chọn 1 trong các bài thơ để lập dàn ý

+ MB: Giới thiệu ngắn gọn hoàn cảnh sáng tác.

+ TB:

- Cảm xúc chủ đạo: sự ngạc nhiên, nỗi buồn cô đơn của nhà thơ trong khoảnh khắc vừa mới trở về sau bao năm xa quê.

- Đồng cảm với tình yêu quê hương của tác giả được biểu hiện trong hoàn cảnh đặc biệt.

+ KB: Ấn tượng về giá trị của bài thơ.

BT1/148. Phát biểu cảm nghĩ về một trong các bài thơ: Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh, Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê, Cảnh khuya, Rằm tháng giêng.

HS chọn 1 trong các bài thơ để phát biểu cảm nghĩ

Tiết 43: TRẢ BÀI KIỂM TRA GIỮA KÌ

I. Đề bài kiểm tra giữa kì:

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (3.0 ĐIỂM)

Đọc ngữ liệu sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

Mẹ là biển cả thênh thang
Cha là ngọn núi cao sang giữa đời
Cho con cuộc sống tuyệt vời
Với bao no ấm từ thời ấu thơ.
Mẹ hiền dịu những giấc mơ
Cho con chắp cánh bay vào tương lai
Ơn cha nghĩa mẹ đọng đầy
Sớm hôm vất vả hao gầy lao tâm...

(“Nhớ lời cha mẹ”- nguồn In-ter-net)

Câu 1: Theo em, đoạn trích trên cho ta hiểu được điều gì? **(1 điểm)**

Câu 2: Đoạn trích trên được viết theo thể thơ gì? Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích? **(1 điểm)**

Câu 3: Tìm một từ ghép và một từ láy trong hai câu : **(1 điểm)**

“ Mẹ là biển cả thênh thang
Cha là ngọn núi cao sang giữa đời ”

PHẦN II. VIẾT (7.0 điểm)

Câu 1: **(2,0 điểm)**

Từ hiểu biết của em về đoạn trích, hãy viết một đoạn văn khoảng 10 đến 12 dòng trình bày suy nghĩ của em về mẹ. Trong đoạn có sử dụng ít nhất một quan hệ từ (gạch dưới quan hệ từ).

Câu 2: **(5,0 điểm)**

Đất nước Việt Nam có muôn ngàn cây trái, hoa lá. Mỗi loại có những công dụng và đặc tính riêng tạo nên một bức tranh đa sắc tô điểm cho đất nước . Hãy viết bài văn nêu cảm nghĩ của em về loài cây mà em yêu thích.

II. Nhận xét chung.

*** Ưu điểm:**

-
-
-

*** Nhược điểm:**

-
-
-

III. Trả bài cho học sinh.

IV. Chữa lỗi.

1. Lỗi chính tả.

-
-
-
-
-

2. Lỗi dùng từ, diễn đạt.

-
-
-
-
-

V. Đọc đoạn văn, bài văn tiêu biểu.

VI. Thông kê điểm.

Tiết 44: RÈN KỸ NĂNG ĐỌC, HIỂU VĂN BẢN

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

“Học vẫn chỉ là một phần trong quá trình học hỏi mà thôi. Thông qua học hỏi, bạn sẽ đạt được nhiều thứ hơn: hình thành tính cách, mở mang trí tuệ, học cách tôn trọng người khác và khiêm tốn hơn, bởi vì càng học hỏi bạn càng hiểu rằng kho tàng kiến thức là vô tận. Và bạn có thể học hỏi nhiều thứ từ mọi người chung quanh, từ mỗi trải nghiệm, hay những khó khăn, giông tố trong đời”

(Theo Cho đi là còn mãi, Azim Jamal & Harvey McKinnon,
NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, năm 2017, tr.67-68)

Câu 1: Nêu nội dung chính của đoạn trích?

Câu 2: Qua đoạn trích trên tác giả muốn gửi gắm đến người đọc điều gì?

Câu 3: Tìm quan hệ từ và đặt câu với quan hệ từ vừa tìm được.

Câu 4: Từ nội dung đoạn trích trên, em hãy viết đoạn văn khoảng 15 dòng nêu lên vai trò của việc học. Có sử dụng cặp từ trái nghĩa. (gạch chân, chú thích cặp từ trái nghĩa).